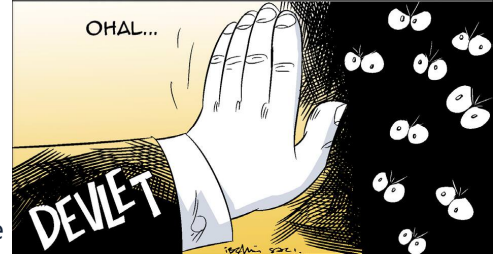

CEM DURAN UZUN**Olağanüstü hal ne anlama gelir?**

1 5 Temmuz darbe girişimi sonrası süreçte, öncelikle kamu düzeninin sağlanması ve darbeye kalkışanların etkisiz hale getirilmesi hedeflenmiş ve gecikilmeksizin FETÖ mensuplarının devlet içerisinde temizlenmesine başlanmıştır. Ülkeden kaçmak isteyenlere karşı tedbirler alınmış, yurt dışı çıkışlara sınırlamalar getirilmiş, kamu görevlilerinin izinleri iptal edilmiştir. Aynı süreçte vatandaşlar da bu mücadeleye destek olmuş ve tüm şehirlerde günlerdir meydanları ve kritik noktaları terk etmemiştir.

Alınan tüm bu tedbirlere rağmen bu tehdide karşı daha güçlü mücadele edebilmek için, Milli Güvenlik Kurulu'nun (MGK) tavsiyesi doğrultusunda Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu yurdun tümünde üç aylığına olağanüstü hal ilan etti. Ertesi gün olağanüstü hal ilanı [TBMM](#)'de onaylandı. **Olağanüstü hal yönteminin tercih edilmesinin temel nedeni, yaşanan tehdidin niteliği ve alınması gereken tedbirlerin kapsamı ile ilgilidir.** Bu darbe girişimi sadece TSK'da örgütlenmiş bir askeri cunta tarafından değil, devletin tüm kurumlarına sızmış son derece gizli ve sinsi bir örgüt tarafından gerçekleştirildi. Darbe girişimi başarıya ulaşmasa da ülkeye büyük zararlar verebilecek sabotajlar ya da kamikaze türü saldırılar yapabilme ihtimali olan bu örgüt ile uzun süreli, ısrarlı ve kararlı bir mücadelenin gerekliliği yadsınamaz. İşte olağanüstü hal bu zorunluluğun bir gereği olarak başvurulmuş Anayasal bir yönetim usulüdür.

OHAL keyfilik değildir

Olağanüstü yönetim usulleri devletin, olağan dönem hukuk kuralları ile üstesinden gelemeyeceği bir tehdit ya da tehlike karşısında başvurduğu yönetim usulleridir. Bu usullerde görülen temel özellik devletin yetkilerinin ve özellikle takdiri yetkilerinin normal zamanlara göre genişlemesi ve bu sayede karşılaşılan tehdidin daha kolay bertaraf edilmesidir. Olağanüstü yönetim usulleri Anayasal organlar tarafından Anayasa'da belirlenen usullerle ilan edilen ve yine Anayasa'da belirlenen kurallar çerçevesinde uygulanan yöntemlerdir.

Olağanüstü yönetim usulleri demokrasi dışı, hukuksuz ve keyfi yönetimler anlamına gelmemektedir. Anayasal haklar, hukuk düzeni ve devletin tüm organlarının yargısal denetimi bu usullerde de yürürlüktedir. Olağanüstü hal makamlarının kararlarına karşı iptal davası açılabilmesi gibi, bu kararlardan doğan zararların tazmini için "tam yargı" davası açmak da mümkündür. Yani olağanüstü halde idarenin üzerindeki yargısal denetimin tam olduğunu ve [hukuk](#) devleti açısından bir sakınca

taşımadığını görmekteyiz.

Ayrıca bu yöntemler tüm demokratik hukuk devletlerin anayasalarında yer aldığı gibi, gerektiğinde bunlara başvurma konusunda tereddüt edilmediği görülmektedir. En son Fransa'da terör saldırıları sebebiyle neredeyse bir yıldır devam eden olağanüstü hal uygulaması, geçen haftaki Nice saldırısından sonra altı ay daha uzatıldı. Benzer şekilde ABD'de Ferguson ve Baltimore'daki siyahilerin gösterileri ve protestoları karşısında kısa sürede olağanüstü hal kararı alınmış ve kamu düzenini sağlamak için çok çeşitli tedbirler uygulanmıştır.

1982 Anayasası'na göre [Türkiye](#)'de iki tür olağanüstü yönetim usulü vardır: **Olağanüstü hal** ve **sıkıyönetim**. Şu anki olağanüstü hal 120. maddeye göre yaygın şiddet hareketleri ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebebiyle ilan edilmiştir. Sıkıyönetim ise, olağanüstü hali gerektirenden daha vahim şiddet olaylarının ortaya çıkması halinde uygulanır. İnisiyatif ve yetkiler askere geçeceğinden ve temel haklar ile ilgili daha geniş sınırlamalar ortaya çıkacağından şu anda ülkemizde sıkıyönetim tercih edilmemiştir. Olağanüstü halde kolluk yetkileri sivil otorite tarafından kullanılmakta ve yargı yetkisi -tabii hakim ilkesine uygun olarak- olağan adliye mahkemelerinde kalmaktadır.

Kanun hükmünde kararname

Olağanüstü halin gerektirdiği konularda, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanacak Bakanlar Kurulu TBMM'nin çıkaracağı yetki kanununa ihtiyaç olmaksızın kanun hükmünde kararnameler çıkarabilecektir. Bu kararnameler yaşanan tehdide karşı hızlı ve etkili bir mücadeleye imkan sağlayacaktır. Bu kararnamelerin TBMM'yi devre dışı bırakacağı iddia edilse de Anayasa'ya göre bu kararnameler Resmi Gazete'de yayımlandığı gün TBMM'ye sunulmaktadır ve TBMM bunlar üzerinde değiştirme, reddetme ve onaylama yetkisine sahiptir (m.121/son).

Olağanüstü halin en önemli sonucunun devletin yetkilerinin genişlemesi olduğunu belirttik. Bu yetkilerin neler olduğu ve nasıl kullanılacağı Olağanüstü Hal Kanunu'nda düzenlemiştir. **Kanun'da yer alan yetkilere rağmen, Cumhurbaşkanı ve hükümet yetkililerinin açıklamalarından anlaşıldığı kadarıyla olağanüstü halin sağladığı imkanlar vatandaşların günlük hayatını etkilemeyecek ya da zorlaştırmayacak şekilde; FETÖ ile mücadeleyi kolaylaştıracak ve hızlandıracak tedbirlerle yürütülecek. Başbakanın ifadesiyle, "Olağanüstü hal millete değil, devlete ilan edilmiştir."**

Türkiye, iç savaşlar içerisindeki son derece zor bir coğrafyada farklı ve tehlikeli terör tehditleri ile karşı karşıya iken bir askeri darbe girişimi ile karşılaşmış, milletin ve devletin büyük fedakarlığı ile kısa vadeli tehdidi atlatmayı başarmıştır. Ancak bu saldırı sürecinin burada bitmeyeceği ve uzun vadeli bir mücadeleyi gerektirdiği görülmektedir. Bu süreci atlatmak için başvurulacak hukuksal yöntemlerden birisi olan olağanüstü hal uygulaması ile en az hasarla yeniden kamu düzeninin sağlanacağı beklenmektedir.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları [Turkuvaz Medya Grubu'na](#) aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

[Tüm Yazıları >](#)

- > **6 soruda Suriyelilere vatandaşlık verilmesinin hukuksal yönü (16.7.2016)**
- > **Anayasa komisyonu neden başarısız oldu? (20.2.2016)**
- > **Hükümet programı ve yeni anayasa (5.12.2015)**

